

Verdieping: hoe blijft Angela Merkel na 16 jaar in herinnering?

Korte omschrijving werkvorm

Leerlingen lezen drie teksten en beluisteren een podcast over het Duitsland na Merkel. Welke rol speelde Merkel in de afgelopen 16 jaar, wat nemen andere leiders van haar mee en hoe gaat de toekomst eruitzien? Deze opdracht kan in de klas of thuis gemaakt worden.

Leerdoel

Leerlingen doen kennis op over de rol van Angela Merkel in de afgelopen 16 jaar en krijgen een blik op de toekomst.

Bronnen

- Kan Duitsland wel zonder Merkel?: <https://duitslandinstituut.nl/artikel/44284/kan-duitsland-wel-zonder-merkel>
- Merkel speelde 16 jaar lang een hoofdrol op het wereldtoneel: <https://nos.nl/nieuwsuur/artikel/2380902-merkel-speelde-16-jaar-lang-een-hoofdrol-op-het-wereldtoneel-zo-deed-ze-dat>
- Podcast van het Duitsland Instituut over Duitsland na Merkel: <https://duitslandinstituut.nl/artikel/42214/podcast-duitsland-na-merkel>
- Laschet: Europeaan met oog voor Nederland: <https://duitslandinstituut.nl/artikel/42377/laschet-europeaan-met-oog-voor-nederland>

Duur

ca. 30 minuten

Benodigheden

- Vooraf uitgeprinte teksten (als de opdracht in de klas wordt gedaan).
- Toegang tot internet.

Handleiding (voor in de klas)

1. Leg uit wat de leerlingen gaan doen: teksten lezen en podcasts luisteren over de rol van Angela Merkel in de afgelopen jaren. De leerlingen maken korte aantekeningen tijdens het lezen van de teksten.
2. Luister de podcast gezamenlijk.
3. Kijk de opdrachten klassikaal na.

Werkblad

Lees de eerste tekst: 'Kan Duitsland wel zonder Merkel?'

<https://duitslandinstituut.nl/artikel/44284/kan-duitsland-wel-zonder-merkel>

1. Beantwoord de volgende vragen:
 - a) Hoe lang was Angela Merkel bondskanselier van Duitsland?
 - b) Welke bijnaam heeft Angela Merkel in Duitsland ook wel?
 - c) Waarvoor heeft Merkel in de internationale politiek gezorgd?
 - d) Welke plannen hebben de kanselierskandidaten voor de komende jaren?
CSU/CDU:
Die Grünen:
 - e) Tegen welke onzekerheden loopt de toekomstige kanselier aan?

Lees de tweede tekst 'Merkel speelde 16 jaar lang een hoofdrol op het wereldtoneel, zo deed ze dat'

<https://nos.nl/nieuwsuur/artikel/2380902-merkel-speelde-16-jaar-lang-een-hoofdrol-op-het-wereldtoneel-zo-deed-ze-dat>

2. Beantwoord de volgende vragen:
 - a) Hoe herinnert Rutte zich Angela Merkel?
 - b) Benoem een handeling van Merkel, waar sommigen het niet mee eens waren.
 - c) Wat is een geheim talent van Merkel?
 - d) Wat benoemt Merkel als reden van haar handelen?
 - e) Welke eigenschap van Merkel wordt in beide teksten geprezen?

Beluister het fragment van de podcast van het Duitsland Instituut (min. 1:30-2:05)

<https://soundcloud.com/duitslandinstituut/achtung-europa-duitsland-na-merkel#t=1:30>

3. Beantwoord de volgende vragen:
 - a) Hoe stond Duitsland ervoor tussen 2000 en 2004?

Beluister het fragment van de podcast van het Duitsland Instituut (min. 6:30-9:00)

<https://soundcloud.com/duitslandinstituut/achtung-europa-duitsland-na-merkel#t=6:30>

- b) Wat heeft Merkel goed en niet goed gedaan volgens Ton Nijhuis?
 - c) Welk gevolg had dit handelen van Merkel voor Duitsland?

Lees eerst de tekst 'Laschet: Europeaan met oog op Nederland'

<https://duitslandinstituut.nl/artikel/42377/laschet-europeaan-met-oog-voor-nederland>

Beluister vervolgens de podcast van het Duitsland Instituut (min. 13:41-21:00)

<https://soundcloud.com/duitslandinstituut/achtung-europa-duitsland-na-merkel#t=13:41>

4. Beantwoord tijdens het luisteren de volgende vragen:
 - a) Uit welke partij wordt er volgens Ton Nijhuis zeker een bondskanselier gekozen?
 - b) Waarop zet Laschet in?
 - c) Wat zijn kenmerken van Laschet?
 - d) Waarom heeft Laschet oog voor Nederland?

5. Kijk terug naar de antwoorden van de vorige opdrachten en beantwoord de volgende vraag:
Welke eigenschappen en vaardigheden moet de toekomstige bondskanselier volgens jou hebben?

Antwoordmodel:

1. 'Kan Duitsland wel zonder Merkel?'

- a) Hoe lang is Angela Merkel bondskanselier van Duitsland geweest?
16 jaar
- b) Welke bijnaam heeft Angela Merkel in Duitsland ook wel?
Mutti
- c) Waarvoor heeft Merkel in de internationale politiek gezorgd?
Dat Duitsland machtiger werd
- d) Welke plannen hebben de kanselierskandidaten voor de komende jaren?
CSU/CDU: een ambitieus klimaatbeleid is belangrijk; Duitsland moet pro-actiever optreden; Duitsland moet strategischer worden; Duitsland krijgt een nationale Veiligheidsraad; lijn met China door blijven zetten, maar wel kritiek uiten op mensenrechten; 2% bbp bijdragen aan de NAVO; pijpleiding vanuit Rusland door blijven bouwen.
Die Grünen: klimaatbeleid aanpakken; meer visie; strategie voor de lange termijn ontwikkelen; sterk Europa; inkomensverdeling aanpakken, geen vast percentage bbp bijdragen aan de NAVO. pijpleiding vanuit Rusland mag niet worden afgemaakt; pijpleiding door Oekraïne moderniseren voor groene waterstof.
- e) Tegen welke onzekerheden loopt de toekomstige kanselier aan?
Rusland en China vragen een nieuwe houding, de EU heeft nog geen stabiele gezamenlijke buitenlandpolitiek, er moet nog worden gewerkt aan de relatie met de VS, de coronapandemie zorgt voor nieuwe tekortkomingen, digitalisering moet sterk worden bevorderd en er moet worden gewerkt aan een betere industriepolitiek.

2. 'Merkel speelde 16 jaar lang een hoofdrol op het wereldtoneel, zo deed ze dat'

- a) Hoe herinnert Rutte zich Angela Merkel?
Angela Merkel heeft geprobeerd de Europese Unie door een hele moeilijke fase te loodsen. Ze wist op cruciale momenten mensen bij elkaar te houden. Voorbeelden die Rutte noemt: de euro- en vluchtelingencrisis, relaties met Amerika, Rusland en China, en de coronacrisis. Merkel wist met haar overredingskracht de Europese Unie te verenigen.
- b) Benoem een handeling van Merkel, waar sommigen het niet mee eens waren.
- *Ze ging in overleg met Trump: Trump had zware kritiek op Merkel, hij had moeite met verschillende leiders van democratische landen, vooral met vrouwen. Overleggen liepen hierdoor vaak moeizaam. Merkel wilde het over meer hebben dan alleen maar het handelsoverschot van Duitsland.*

- *Het beschermen van de handelsrelatie met Rusland: het leek soms alsof Merkel Rusland belangrijker vond dan de Verenigde Staten. Een voorbeeld hiervan is de aanleg van de gasleiding Nord Stream 2.*
- c) Wat is een geheim talent van Merkel?
Ze kan heel goed anderen imiteren.
- d) Wat benoemt Merkel als reden van haar handelen?
Dat ze is opgegroeid in Oost-Duitsland. Hierdoor weet ze hoe het is om niet vrij te zijn, en in een dictatuur op te groeien.
- e) Welke eigenschap van Merkel wordt in beide teksten geprezen?
De dossierkennis

3. Beluister het fragment van de podcast van het Duitsland Instituut

- a) Hoe stond Duitsland ervoor tussen 2000 en 2004?
Duitsland was 'de zieke man van Europa', stond met de rug naar de toekomst, zette nog in op industrie terwijl moderne landen op financiële dienstverlening over waren gegaan. Er was bijna geen economische groei, geen loonsverhoging en hoge werkloosheid. Duitsland deed er niet toe.
- b) Wat heeft Merkel goed en niet goed gedaan volgens Ton Nijhuis?
*Goed: Merkel heeft goed 'op de winkel gepast'.
Niet goed: ze is meer een crisismanager dan een vernieuwer. Hierdoor waren er nauwelijks echte hervormingen in de tijd dat zij bondskanselier was.*
- c) Welk gevolg had dit handelen van Merkel voor Duitsland?
Het ging hierdoor goed met Duitsland, maar soms ging het te goed. De overheid kreeg meer geld binnen dan er uitgegeven werd. Hierdoor was er te weinig noodzaak om politieke hervormingen door te voeren.

4. Lees eerst de tekst 'Laschet: Europeaan met oog op Nederland'

- d) Uit welke partij wordt er volgens Ton Nijhuis zeker een bondskanselier gekozen?
Uit de CDU/CSU, dat kun je volgens hem uit de peilingen halen.
- e) Waarop zet Laschet in?
Laschet zet in op continuïteit. Hij zet het model van Angela Merkel voort. Geen experimenten.
- f) Wat zijn kenmerken van Armin Laschet?
Hij is een vriendelijke man, hij is verbindend, het lijkt moeilijk om ruzie met hem te krijgen. Hij zal de verschillende vleugels binnen de CDU bij elkaar kunnen brengen.

g) Waarom heeft Laschet oog voor Nederland?

Hij is opgegroeid in Aken, dat ligt aan de grens met Nederland, dus hij is al vaker in Nederland geweest.

5. Welke eigenschappen en vaardigheden moet de toekomstige bondskanselier volgens jou hebben?

Welke eigenschappen en vaardigheden moet de toekomstige bondskanselier hebben?

Eigen antwoord. Mogelijke opties: bondskanselier moet goed kunnen handelen in een crisis, moet mensen bij elkaar weten te houden en weten te verbinden, moet op tijd handelen, moet alle landen gelijkwaardig behandelen/in acht nemen, heeft dossierkennis nodig, er moet mogelijkheid zijn tot hervorming, moet gericht zijn op Europese samenwerking.